

Interseccionalitat i arxius. La Maleta. Documents i relats de la migració

Laura Bernà i Xavier Orri

Serveis Especialitzats d'Atenció Social i Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar

Element gràfic que identifica el projecte "La maleta. Documents i relats de la migració".

Procedència: SAMLM. Autora: Marina Garcia.

L'any 2020 el Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar presentava el projecte *Interseccionalitat i arxius. Un programa i quatre projectes*, i donava a conèixer el primer projecte dedicat a la dona que portava per títol, *La Dona a l'Arxiu*.

Durant el darrer any, i de manera conjunta, el SAMLM i la secció de Serveis Especialitzats d'Atenció Social del Departament de Benestar i Família de l'Ajuntament de Lloret de Mar treballen en el segon projecte *La Maleta. Documents i relats de la migració*.

Amb aquest segon projecte, tornem a activar la funció social de l'arxiu, que permet acostar-nos al conjunt de la ciutadania d'una manera diferent, ens permet millorar diferents aspectes de la societat i reivindicar les diverses identitats i sensibilitats que existeixen al nostre municipi.

Durant les darreres dècades Lloret de Mar ha experimentat un fort augment de població a conseqüència de l'arribada massiva de persones procedents de diferents regions d'Espanya i d'altres països d'arreu del món. Actualment, el nostre municipi està format per un mosaic de més de 100 nacionalitats diferents que participen, d'una manera o altra, en la configuració de la nostra societat.

Lloret no es pot entendre sense els processos de migració experimentats al llarg de la seva història. Si ens remuntem a l'Edat Mitjana o a l'Època Moderna, trobem població que procedia de la península itàlica o de la regió gascona. Durant els segles XVIII, XIX i XX, ha estat la població lloretenca

la que va emprendre un procés migratori cap a terres americanes o a diferents països europeus per motius econòmics o polítics. I més recentment, a partir de la segona meitat del segle XX, el fenomen turístic ha propiciat un creixement espectacular en el nombre d'habitants per tal de poder impulsar i consolidar l'oferta turística de la nostra població.

La diversitat en el nostre municipi ha estat i és una realitat que ens defineix i ens caracteritza i així ho continuarà essent. Per aquest motiu es fa necessari recuperar, conservar i difondre la memòria d'aquelles persones migrades que, en major o menor mesura, han participat en la construcció i transformació de la nostra població.

Els arxius tenen el compromís social de conservar una memòria plural i d'assegurar la custòdia de fons documentals que siguin representatius de les activitats impulsades per tots els col·lectius.

És per això que, a través dels records i de la documentació de les persones migrades, es pretén construir un relat conjunt del passat, del present i del futur del nostre municipi que posi de relleu que el fenomen migratori forma part de la singularitat humana, i que reconegui la migració com un valor fonamental en la memòria col·lectiva.

Durant els darrers mesos s'han establert contactes i s'han dut a terme diferents entrevistes a persones actives a nivell associatiu, representats d'entitats i ciutadans en general. Han estat més de trenta entrevistes que es van iniciar el març de l'any 2021 i s'han allargat fins el febrer de l'any 2022. El projecte va comptar amb la col·laboració inicial de la tècnica de ciutadania Verónica Rincón que, juntament amb en Xavier Orri del Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar, van redactar els objectius i la finalitat del projecte i van iniciar la primera ronda d'entrevistes.

La incorporació de la Laura Bernà al projecte, nova tècnica de ciutadania en substitució de la Verónica Rincón, es va formalitzar amb una reunió a la Sala Polivalent del SAMLM amb membres de diferents associacions, entitats i comunitats de la vila, amb els tècnics i tècniques responsables d'impulsar el projecte per tal de donar a conèixer els objectius i fer-los-en partícips.

A l'hora de realitzar les entrevistes, aquestes es van agrupar en quatre grups segons la cronologia d'arribada. Aquesta cronologia ens ajudava a contextualitzar històricament els

Performance d'un grup de joves del servei *Tarda jove*, realitzada durant l'acte de presentació del projecte *La Maleta. Documents i relats de la migració* el dia 4 de maig de 2022 al Teatre de Lloret.

Procedència: SAMLM.

moviments migratoris i a buscar les característiques i el perquè de la migració:

- Persones arribades del sud d'Espanya (andalusos i extremerys) i del nord (gallecs) durant les dècades de 1940, 1950, 1960 i 1970.
- Les primeres arribades internacionals de la dècada de 1970 i 1980 que són, majoritàriament, homes procedents del Marroc, Gàmbia, Senegal, Argentina... i també europeus, alemanys i anglesos principalment.
- L'increment d'arribades de finals de la dècada de 1990 i principis del segle XXI amb gran diversitat d'origens i realitats.

Gràcies a les entrevistes i a les diferents rondes de contactes s'han localitzat 18 fons documentals d'associacions impulsades per persones procedents de diversos països com, Yaharinkaho —que centra la seva activitat en l'acollida de les dones africanes—, l'Asociación Cultural Cristiana de Lloret de Mar, l'Asociació Cultural de la Índia o l'Asociació ACINM (Asociación Cultural para la Integración de Mujeres y Niños) —que fomenten el coneixement de la seva cultura i tradicions—, l'Asociació cultural Julangel Bunda —que participa en projectes de cooperació internacional— o l'Asociació islàmica Essouna —que té un centre de culte islàmic a Lloret de Mar. A més a més, es té constància que l'Asociación Casa Cúllar conserva un fons documental de la seva activitat com a entitat, que reflexa les primeres migracions provinents de la resta de l'Estat espanyol.

A través d'aquest projecte, pretenem aconseguir diversos objectius:

1. Identificar i recuperar els fons documentals de les associacions de persones migrades amb la finalitat de recollir-los i preservar-los. Donar visibilitat als fons documentals de les associacions que siguin testimoni de l'activitat d'aquestes i el seu paper a la societat lloretenca.
2. Col·laborar amb els col·lectius i associacions de manera horitzontal perquè puguin gestionar de forma adient la documentació que generen, és a dir, que siguin capaces fer recopilar tots els materials d'arxiu —també els de caràcter digital o provinents de xarxes socials. Aconseguir que el tractament documental sigui respectuós amb les diferents identitats i sensibilitats de la nostra comunitat.
3. Procurar que les associacions de persones migrades s'impliquin en la construcció del relat i la identitat històrica del municipi i sensibilitzar la ciutadania del paper d'aquests en la construcció de la nostra societat.
4. Emprar un llenguatge inclusiu en els instruments de descripció i recuperació de la informació, per tal que es reculli de manera adequada la diversitat identitària.
5. Disposar de referències documentals rigoroses que facilitin a les futures generacions el coneixement i anàlisi del context social, polític i econòmic que van viure les persones migrades de finals del segle XX i principis del segle XXI.
6. Sensibilitzar la ciutadania del paper clau de les persones migrades en la construcció de la nostra societat i evidenciar que la diversitat en el nostre municipi fa molt temps que existeix i ens defineix. Reconèixer la diversitat com un valor que ens defineix com a municipi.

Diversos participants en el projecte *La Maleta* a l'acte de presentació que es va portar a terme al Teatre de Lloret.

Procedència: SAMLM.

7. Enregistrar la memòria, les experiències i els records de les persones migrades que han impulsat actituds reivindicatives per tal de preservar-los.

El projecte s'ha estructurat en quatre apartats:

- Fons documentals. Relació de fons documentals relacionats amb la migració que es conserven als dipòsits de l'arxiu.
- Amb veu pròpia. Testimonis, records i experiències extrets de les diferents entrevistes realitzades i presentats en forma de microrelat o muntatge audiovisual.
- Persones migrades d'anada i tornada. Biografies de llorentencs i llorentenques traspassats que han destacat per un o altre motiu i agrupats en tres grups: *Els que no van tornar*, *Els que van tornar* i *La nova ciutadania llorentenca*.
- Les nostres experiències. Recull d'articles, publicacions i altres recursos on el fenomen de la migració hi té un protagonisme destacat.

El dia 4 de maig es va dur a terme la presentació pública del projecte *La Maleta. Documents i relats de la migració* al Teatre de Lloret. Va comptar amb la participació de la regidora del Servei d'Arxiu Municipal, Ana Garcia-Castany, la regidora del departament de Benestar i Família, Arantxa Jiménez, el cap del Servei d'Arxiu Municipal, Joaquim Daban, i Montse Rey, cap dels Serveis Especialitzats d'Atenció Social de Benestar i Família.

A l'acte hi van assistir 180 persones i va comptar amb la col·laboració d'un grup de joves vinculats al servei *Tarda Jove* que van obrir l'acte amb una petita *performance* introduint el fenomen de la migració.

Al vestíbul del teatre s'hi va exposar una selecció de documentació de les entitats que han participat en el projecte.

Durant l'acte es van llegir cinc relats extrets de les entrevistes realitzades durant l'últim any i es van combinar amb

la projecció de cinc muntatges audiovisuals que reflectien aspectes destacables dels processos migratoris, com són; l'accés al mercat laboral per part de les dones, l'adaptació a un nou context social i cultural, la importància de la família en el procés d'adaptació, les oportunitats laborals al país d'acollida i la manca de relació amb la formació prèvia i la diversitat de motius pels quals s'emprèn un canvi de país.

Sens dubte, amb la presentació d'aquest projecte s'afavoreix el reconeixement de les persones migrades en la construcció de la nostra societat, es dona una major visibilitat al seu compromís social i es promouen estudis més rigorosos relacionats amb l'evolució i les iniciatives impulsades per les persones migrades.

Així doncs, La Maleta posa de manifest, una vegada més, la influència de la interseccionalitat en la vida de les persones que han emprès un procés migratori. Les entrevistes realitzades i les biografies recopilades són una mostra de com les categories biològiques, socials i culturals, l'ètnia, la classe, la diversitat funcional, l'orientació sexual o la religió, entre altres, s'encavalquen i esdevenen factors clau en el desenvolupament dels processos vitals de les persones migrades.

En aquest sentit, cal tenir present que la interseccionalitat manté conceptualitzacions clàssiques d'opressió en la societat —com el racisme, el sexisme, el capacitisme, la LGTBI-fòbia, la xenofòbia i tots els prejudicis basats en la intolerància. Per tant, la interseccionalitat té una gran incidència en funció del context social. Les experiències vitals de les persones entrevistades s'esdevenen en diferents contextos socials ja que els països d'origen són diversos però mantenen un tret comú: un cop canvien de país els eixos de vulnerabilitat interseccionen de manera diferent que en el país d'origen. Malauradament, la condició de persona migrada provoca que l'ètnia i l'estatus social, sovint, tinguin major incidència que la formació o la seva activitat professional prèvia. Aquesta situació condiona totalment la persona i, moltes vegades, implica un canvi de procés vital generant l'aparició de nous contextos socials i laborals que afecten el creixement i la realització de la persona.

Documents aportats per les associacions de migrants de Lloret.
Procedència: SAMLM.

Assistents a l'acte de presentació del projecte *La Maleta* al Teatre de Lloret.
Procedència: SAMLM.